

ustvarjajo tudi atmosfero neugodnosti in nemira, tako da imajo oni, ki prihajajo na govorniški oder za njimi, še posebno težko stališče, ker morajo ustvariti atmosfero miru, da v njej zamorejo iznesti svoje upravičene in dokumentirane zahteve. Vse bolj se občuti potreba, da si posamezne skupine izbirajo govornike, katerim dajo navodila in material ter da se govorniki zavedajo, da uspehe in neuspehe delijo z vsemi v katerih imenu govorijo. Še ena konstatacija v tem pogledu, skoro vedno je na skupščini nekaj, včasih precej delegatov, ki nočejo poslušati govornikov s katerimi se ne strinjajo, še posebej ako nekoliko del časa govorijo. Tudi večkrat brez kakršnegakoli povoda ovirajo govornike z vzkljiki in manifestacijami, ki nikakor ne olajšujejo situacije in ne prispevajo ničesar k dostojanstvu skupščine. Obširnost je večkrat potrebna (dasiravno skoro nikoli ni simpatična), a korektne govornike se mora poslušati.

Odbor je obvestil skupščino tudi o svojih namenih v pogledu izdajanja novih šolsko-pedagoških edicij in zato je dobil njen pristavek po nekaterih govorih in pripombah ki jim bo vsekakor poklonil potrebno pozornost.

Ob popravi časa in v atmosferi utrujenosti in izčrpanosti sta prišli pred skupščino dve zelo važni zadevi: resolucija in pravila. Zahvaliti se imamo odsekom v katerih so resno proučili in izdelali resolucijo in pravila ter tako ustregli pričakovanjem v kolikor je to sploh bilo mogoče.

Pri pretresanju načrta resolucije smo slišali poleg precejšnjega števila govornikov tovarišev tudi tri tovarišice, ki so bile simpatično pozdravljene.

Pri sprejetju resolucije je potrebna odkritost in razsodnost v razpravi in zahtevah. V njo je treba vnesti samo najmarkantnejše pojave in zahteve. To se je upoštevalo v odseku, vendar je skupščina dodala nekatere podrobnosti, ki nikakor ne morejo koristiti.

Dasiravno so bila pravila v plenu zelo hitro dokončana in sprejeta ob koncu skupščinskega dela, so vendar tolike važnosti da jim je potreba posvetiti poseben članek in jaz bom, računajoč na ljubeznivo gostoljubje »Narodne prosvete« to kmalu naredil.*

* Zadržan z delom v odboru nisem mogel stalno spremljati skupščinskega dela, zaradi tega ne govorim o nekaterih poslih, ki jih je skupščina prav tako dovršila.

Kaos

Razpravljamo o vsestranskem, menjavomo svoja mišljenja, potezamo se za svoje stanovske pravice, a onega kar nas najbolj teži, pa skoroda ne čutimo. In to breme — je naše delo, naše poklicno delo, naša šola.

Take zmešnjave, kakršno imamo dandanes, še ne pomnim. In nikjer se nam ne svita nada, da bi se razmere kaj uredile. Treba nam je močne roke, ki bi pograbila za krmilo in zavlekla zmeden brod naše prosvete v plovno gladino.

Levica danes res ne ve, kaj dela desnica, ne sosed za sosed, četudi ni med njima plota.

Predvsem konstatiram, da prevladuje v šolstvu neenotnost kot posledica porodnih bolečin novega šolskega zakona in prepočasnega uveljavljanja novih učnih načrtov. Dosegli smo osemletno šolsko obveznost. Dolgo smo se borili za njo. A danes, ko jo imamo, sta zadnji dve leti postali marsikomu kar nekam odveč. Za ti dve ni prostorov, ne učnih oseb, tako, da mladina že sama uvideva, da je kot žrtev zakona postala učiteljsvu balast in to baš ona mladina, ki postaja razsodnejša in že s premislekom gleda v življenje.

Sole istih kategorij imajo na različne načine porazdeljene posamezne šolske letnike, poučujejo po različno zasnovanih urnikih in razpredelcih učnega gradiva. Enorazrednice večkrat prednjačijo večrazrednicam, ker je pouk nehoti enotnejše urejen, pod vplivom iste osebe.

Po uredbi kr. banske uprave dravske banovine IV N. 2309 od 9. II. 1933, smo dobili za »izkaze šolskih otrok« tiskovine, na katerih so označeni novi predmeti: »Praktično gospodarsko znanje, higiena, gospodarstvo, gospodinjstvo«, učni jezik pa je pretvorjen v narodni jezik brez specialne razpredlitve v citanju in pisanju. Dočim so vse šole narodni jezik v tem smislu preuredile, se branijo, da bi uvrstile med predmete gospodarstvo in praktična gospodarska znanja, sklicujoč se na ministerialni odlok, da načrt še ni uveljavljen.

Kadar grade mostove, si najpreje postavijo zasilne mostiče in odre, brez katerih je delo nemogoče. Kaj pa delamo mi? Sedimo ob anketah, odpravljamo, odklanjamo in se pri tem ziblujemo na trilih brvcih, ali pa še gajmo po strugi.

Veliko zlo nam povzročajo šolske olajšave, predvidene po § 11. zakona o narodnih šolah. Dovoljuje jih minister na predlog kra-

jevnega šolskega odbora. Dali so nam zadevna navodila.

Po prejšnjih zakonih nismo puščali v ponavljajočo šolo nikogar, ki ni dovršil razreda, določenega za 6. letnik. Kdor je ravnal drugače, je obremenjeval le sebe, kajti letnikov se ne da brez posledic preskakovati. Slaboumniji otroci so mu ovirali napredek s svojo duševno zaostalostjo, ki ji je drugovala navadno tudi večja razposajenost.

Po današnjem zakonu bi smel v zimski tečaj le oni otrok, ki je s povojnim uspehom dovršil II./v razred. Po tem se ravnamo. Zgodi se pa, da višje oblasti na prošnjo staršev dovoljujejo prestop v zimski tečaj tudi onim, ki so dovršili I./v razred. Ne samo, da tak otrok ne more slediti pouku v III./v razredu, še večji balast je senca, ki pade na vestnega učitelja, ravnajočega se po predpisih in potrebi. Kam pa naj damo takega otroka? — I./v je dovršil; v II./v razred ne more slediti, ker je zamudil 2 meseca, v III./v še manj. — Ostane le: Bog pomagaj!

Sole se umno razširjajo, tako da smo dobili že lepo število enorazrednic, ki se imenujejo dvorazrednice, saj imajo po dve učni osebi. Temu primerno imamo že prav dobro razvite večrazrednice, četudi se praktično in oblikovno lahko kar razpolove. Razrednik, ki bi se izven svojih učnih ur rad pripravljaval za pouk, popravljal naloge, proučeval učila, eksperimentiral, nima niti prostora, kamor bi sedel. Vse je zasedeno. Kje so tedaj učni uspehi, kje napredek?

Uveden je celodnevni pouk. Kar je bilo prej porazdeljeno na skupine, nižje, višje, je sedaj v šoli večinoma dopoldne.

Višja narodna šola, kaj hočemo prav za prav z njo? Razkropiti 7. in 8. šol. leto (kakor so nekateri dajali navodila) po raznih razredih, je smrtni greh. Otroci teh let ni več šolski fabrikat, pač pa je že v oni dobi, ko se pričena v njem oglašati življenje, in ki gleda v življenje z bežečimi očmi. Oprijeti se ga je tesneje, saj je na pragu, na potu v klanec, kjer mu bo potrebna potna palica. Vsakdo, ki je prebrodil kos sveta, se zadovoljen ozira nazaj v težave, ki jih je utrpel, z bleščajočimi očmi razmišlja o trenotkih, ki so mu lajšali zlo. Ponosen je potnik, ki se mu na kovčegih bleste napisi raznih hotelov, z zadovoljnostjo prebira pomočnik spričevala svojih mojstrov.

Ker mlajša učiteljska generacija ne more več tako intenzivno zasledovati tuje literature, bi bili zelo hvaležni g. Finku, da napiše o tej svoji temi izčrpno knjigo.

G. Albert Zerjav, naš znani mladinoslovni in pedagog, kritik je žel za svoja »Izbrana poglavja iz posebne didaktike zgodovinskega pouka« veliko pozornost in iskreno odobranje. Četudi se je v početku videlo, da mnogi niso bili preveč navdušeni za uvodne teoretične osnove, brez katerih pa ni nobene temeljite vglavitve, je znal vedno bolj pritegniti poslušalce v svoj idejni krog. Dal je vsem novih in jasnejših pogledov v to pastorko naših predmetov, od katere se je največ zahtevalo kot glavno prenoviteljico nacionalne misli in čustva, pa se je najmanj razumelo nje poslanstvo. Ugotovil je kar udomoma, kako je zgodovinski pouk še vedno v suženju, v suženju besede in izraza. Tolmačil je zelo jedrnat razvoj zgodovinske znanosti, razne njene teorije, historični idealizem in materializem, podal je razvojne stopnje šolske zgodovine — pripovedovalne, pragmatične, genetske, — historijografijo Slovencev, Hrvatov in Srbov, s posebnim ozirom na slovensko, govoril je o rabi slik, o virih v zgodovinskem pouku in omenjal, da je Grudnova »Zgodovina slovenskega naroda« še vedno ena izmed najboljših zgod. knjig, kar jih imamo. Posebno si je privoščil fraze v zgodovinskem pouku in v učnih knjigah, kjer je pokazal v drastičnih primerih kam je zašla dosedanja šolska zgodovina. Pokazal pa je nasprotno vzorce pravilno, psihološko utemeljeno obravnavanih zgodovinskih slik. Podal je sliko strnjene pouka, kjer vodi predmet i. s. v enoti »Dan miru«, ki bo izšla tudi v »Popotniku«. Zaključil je z željo, da bo skušal vsak od tega, kar so si pridobili od njegovih izvajanj vsaj nekaj uresničiti.

Če človek čita naslov teme »Izbrana poglavja iz posebne didaktike jezikovnega pouka«, se nehoti spomni na neštete didak-

Pa naš kmečki učenec: Naj se li spomni, da je bil zadnji dve leti degradiran, da so ga pomešali med 5., 6. in celo 4. šol. leto? Njega med otroke? Saj otrok ni rad otrok, dokler je otrok!

Revidirajmo tovariši, naše napake! Dajmo višji narodni šoli res njen značaj! Stisnimo, kar se stisniti da, nato v boj za pravice »višje narodne šole«. Priborimo ji ugleda, da bo absolvent ponosen na njo. Borimo se za to, da bodo imeli naši absolventje dostop vsaj v strokovne šole in da bo država pri sprejemanju svojih uslužbencev priznavala svoj dobri namen, ki nam ga je pokazala z uveljavljanjem zakona o narodnih šolah.

Ze lani sem pisal, da pričnimo razmišljati o posledicah novih predpisov, a kakor uvidevam, nimamo resne volje za to in nevede pripuščamo, da nas lastno dete teži kot težko breme. Ven iz tega kaosa!

Josip Lapajne

Zahvala Jadranske straže

Kongresni dnevi Jadranske straže so za nami. Odjeknil so mogočno ne le v območju Dravske banovine, temveč širom vse Jugoslavije in daleč preko njenih meja. Pokazala se je vsa vrednost naše pomorske obrambne vse državne organizacije, pokazala se je njena sila in moč in potrdila je vse plemenito misleče Jugoslovane v veri o potrebi njenega obstoja ter jim vlija novih moči v delu za narod, kralja in državo.

Najveličastnejši je bil praznik naše mladine na rojstni dan vrhovnega pokrovitelja JS Nj. Vel. kralja. Sto dvajset pomladkov iz vseh delov naše banovine je prihitelo v našo belo prestolico, priključile so se jim številne pomladkarske delegacije iz ostalih banovin in v senci 231 prapora PJS so se desetstiči naše organizirane mladine skupno z zastavami JS poklonili novi zastavi Oblastnega odbora JS v Ljubljani, kraljevskemu daru Najvišjega zaščitnika, skupno so izpovedali svojo veliko ljubezen in vernost jugoslovanskemu narodu, kralju i državi. S svojimi strunnim nastopom so zadivili vso Jugoslavijo in jo prepičali, da je v mladini resnična lepša bodočnost naše kraljevine.

Kraljevski dar je bil priznanje našemu delu in našim naporom, veljal je predvsem naši mladini in njenim vestnim voditeljem, našemu učiteljsvu.

Z njegovo neprecenljivo pomočjo se je vzbudil tako v mladini kot v odraslih, v pomladku kot v krajevnih odborih in poverjeni-

Za jesen in zimo!

Tople volnene tkanine za plašče, kostume, obleke, kakor tudi vso drugo manufakturno blago si preskrbite pri znani trrdki

A. ŽLENDER
LJUBLJANA — MESTNI TRG 22

Ogromna zaloga najboljših kvalitet Vam nudi bogato izbiro trpežnega blaga, finih vzorcev in barv ter najsolidnejših cen.

Cenjenemu učiteljsvu popust!

švih JS čut domovinske ljubezni, prežete z zavestjo o važnosti morja za našo državo in po njem za našo nacionalno in državno bodočnost.

Zato izvršuje Oblastni odbor JS v Ljubljani skupno s Sekcijo PJS za dravsko banovino prijetno dolžnost, da naglasi veliko delo našega vrliga učiteljsva ter se mu za njegov nesebični trud pri nacionalni vzgoji mladine najiskreneje zahvali!

Še posebna zahvala velja požrtvovalnemu učiteljsvu za vso veliko brigo z ono mladino, ki se ni strasila ne pota ne stroškov, da na kongresu JS v osrčju Dravske banovine izrazi svojo veliko ljubezen za jugoslovanski Jadran in skupno manifestira za pomorsko Jugoslavijo! Ugledno učiteljsvo prosimo, naj bo tolmač našega priznanja in zahvale tudi tisočim pomladkarjem in čuvaric našega morja!

Enako iskrena zahvala vsem onim pomladkom in njihovim voditeljem, ki so na odlični kongresni akademiji pokazali svoje delo in stremjenja ter navdušili poslušalce za naše ideale!

Roko v roki hočemo doseči naš svetli cilj!

Oblastni odbor Jadranske straže v Ljubljani.

Predsednik OOS

dr. Otmar Pirkmajer, l. r.

Načelnik Sekcije PJS

Josip Breznik, l. r.

80 letnica CMD

Slovenci smo najbolj zapadno evropski slovanski narod. To dejstvo se vleče skozi vso našo narodno zgodovino kot rdeča nit in prav temu dejstvu je tudi pripisovati, da se je razvijala naša preteklost pod pogoji in okoljem, kakor nobena druga preteklost slovanskih narodov. Ni bilo toliko usodno za nas samo to, da smo prirastli na teritorij na katerem so se že od nekdaj križali gospodarski in politični interesi evropskih narodov ali zapada in zahoda sploh, najbolj usodno je bilo pač to, da smo kot slovanski pokoljenje trčili ob romansko raso na vzhodu in germansko na severu. Med tema dvema mlinski kamnom se je pokazala tudi vsa odporost in trdoživost slovenskega naroda. Ni čuda, da so se ob takem položaju pojavili na naši zemlji in med našimi ljudmi najrazličnejši elementi, ki so nastopali kot posamezniki ali pa kot družbe, financirane od različnih fondov, seveda na škodo slovenskega življa in to z italijanske strani od zapada in

nemške strani od vzhoda. Osobito ostra borba za germanizacijo in italijanizacijo se je pojavila pred 50 leti z zloglasnim Schulvereinom in italijansko napadalno organizacijo »Pro patria«. Ti dve organizaciji sta začeli med slovanskim ljudstvom s širokopotezno raznarodovalno akcijo, ki je seveda naletela na odpor od slovenske strani. Ustanovila se je družba sv. Cirila in Metoda, ki je bila sprva močno osvojevalna, toda s svojim idealizmom je zmagovalno prodirala in žela lepe uspehe.

Z zadovoljstvom lahko ugotavljamo, da so bili temeljni kamni in najbolj agilni delavci v vrstah CMD ravno učitelji. Družba je takoj po svoji ustanovitvi najenergičnejše zastavila svoje delo na stvarni osnovi. Otvorila je mnogo šol v primorski in koroški zemlji, katere so budoile in netile slovanski misel med mladino in narodom. Da narod še ni umrl v kljub nasilju, da še vedno živi in ispičuje svojo avtohtonost na zapadu in seve-

A. K.:

Za ali proti?

(Po pedagoškem tečaju v Mariboru.)

(Nadaljevanje.)

Popravek! Na istem mestu in pod istim naslovom sta bili v pretekli številki priobčeni tudi risbi gg. prof. Gustava Šiliha in Ernesta Vranca. Nagajivost tiskarskega skrata pa je naredila iz prof. Šiliha E. Vranca, a iz E. Vranca prof. Šiliha. Upamo, da so to pomoto čitatelji sami opazili in popravili.

Psihologijo šolskega novince in pregled metod elementarnega čitalnega in pisalnega pouka, podprt s primeri, raznimi zadevnimi knjigami, nam je nazorno razlagal g. prof. F. Fink, ki je sam strokovnjak v tem področju. Poudaril je, da je bodočnost v globalni metodi, ker jo uporabljajo skoro vse napredne države in ker je otroškemu duševnemu sestavu najbližja, ker otrok prejema vse predstave kot celoto, dočim analiza dejanj izvrši šele po učiteljevem vplivu. Orisal nam je razvojne stopnje otroka po danes najmerodajnejši osebnosti dr. Charloitti Bühlerjevi, ki se peča predvsem v svojem ped. - psih. laboratoriju na Dunaju s psihologijo šolskega novince in na katere izsledke se naslanjajo vsi kulturni narodi. S tem v zvezi je pokazal na kvarno nedoslednost v izvajanju zak. o nar. šolah, ko se praktično še vedno ne sprejema samo sedemletnih otrok v šolo. Govoril je o otrokovi socialni in intelektualni zrelosti, o otrokovi egocentričnosti, ljubezni do pravlice, o njegovi pozornosti, spominu, jeziku, mišljenju in čustvovanju. Orisal je glavne smernice po katerih lahko spozna učitelj otroka in po katerih se do otroka pravilno opredeli. Razlagal je nastanek in razvoj elem. metod in se zadržal podrobnejše pri globalni metodi.

tike, katerih stroga pravila smo se nekoč učili. Toda to, kar in kako nam je to »didaktiko« podajala profesorica Danica Glinskova, je ob njenih prvih besedah zrušilo vse predsodke in njenih osem ur je bila ena sama pesem o lepoti našega jezika. Po najnovejših utemeljiteljih novodobnega jezikovnega pouka je razvijala nove smernice o spisu, pravopisu oz. slovnicu, o čitanju, o govorni samovozgoji učitelja, o vzgoji govora kot enovitega telesno-duševnega procesa. Najboljšo govorno tehniko ima oni, pri katerem je sploh opazil ne bomo. Bolje je duša brez tehnike, ko tehnika brez duše. S številnimi primeri iz čitank, narodnih pesmi, iz Gregorčiča, Stritarja, Cankarja, Župančiča je ponazorovala in podprla svoje trditve. Končala je z besedami: »Če naučimo učenca izrazno čitati, mu damo ključ do vsebine teksta, da se bo lahko po knjigi sam nadalje izobraževal.«

Treba je res da že enkrat zbrisati madež v naši šoli, kjer je postajal še do nedavnega jezikovni pouk le še pomožno sredstvo v realijah in v drugih predmetih, ne pa osrednja os vsega dela na šoli.

O predavanju Ernesta Vranca, ki je v mnogih svojih člankih iz izkustev svojega živega šolskega dela, svojih številnih ekskurzij v inozemstvo in temeljitih poglobitev v pedagoške teorije in njenih pomožnih znanosti dokazoval možnost in pravilnost teorije in prakse strnjene pouka, bi mogel reči z g. Senkovičem, »da je s svojimi jasnimi in prepričevalnimi izvajanjmi pridobil za strnjeno pouk tudi one, ki se doslej niso mogli opredeliti.«

S številnimi nazornimi preglednicami je utemeljeval psihološko, sociološko in pedagoško svoje trditve. Prikazal je odnose med strnjenim in delovnim, koncentracijskim in kompleksnim poukom, nadalje razne stopnje strnjene pouka, razvoj pokreta o strnjenem šolskem delu v inozemstvu in pri nas. Utemeljl je tudi iz sociološkega, psihološkega, pedološkega in pedagoškega-didaktičnega stališča,

zakaj je strnjen pouk danes najboljša učna pot. Sam pravi: Naenkrat strnjene pouka, ki je ideja, ne morem doseči. Nazor nekaterih pa, da je samo za 1. šolsko leto strnjen pouk neobhodno potreben, v 2. šolskem letu priporočljiv, v 3. in 4. šolskem letu umesten, na višji narodni šoli pa samo mogoč, ampak se ga zaenkrat naj boljše in resnični mojstri, ni utemeljen. Potom razvoja pride človek do strnjene pouka. Da bi takoj skočil v strnjen pouk, mora bit res pravi mojster. Nič ni absolutnega na svetu, vse se razvija. Tudi naša samoizobrazba bo morala ili po razvoju vse človeške družbe. Visoko priznanje upravičenosti smeri strnjene pouka tudi od strani predsednika naše pedagoške stolice dr. K. Ozvalda je v njegovem stavku, da se vesoljno vzgojstvo poraja iz pristnega žitja in bitja narodovega. Saj strnjeno pouk hoče otrokom (starostni stopnji primerno) približati človeško in prirodno življenje na tleh domačije v njegovi prirodni povezanosti. V ta namen se uporabljajo vsa priznana načela delovne šole, tako, da se izseki in problemi domačije prikazujejo deci v svoji celotnosti kot živa slika življenja.

V živem primeru povedano: V novi šoli prvenstveno ne gre za to, da konstatiramo, ali lan spada v rastlinstvo, volna v živalstvo, ampak, ali spada to v problem, s čim in kako se ljudje oblačijo.

Dobra je bila Vrančeva originalna ideja, da je, razdeleč papir in kuverte (s papirjem je nekoliko preveč štedil — kriza!) pustil, da tečajniki sami, brez podpisa, napišejo svoje mnenje o vsem, kar so slišali, posebno o strnjenem pouku. Prejel je okoli 40 odgovorov. Prav in zanimivo bi bilo, če bi jih, take, kakršni so, priobčil v »Popotniku«.

O teh odgovorih, ugovorih in živih, ki so tvorili nekaj kakor predavanja, se je potem vršila debata, v katero pa so, žal, posegali vsled pomanjkanja časa, samo predavatelj.

ru izven meja Jugoslavije, je zasluga požrtvovalnega dela CMD.

Letos, ko je CMD slavila 50 letnico svojega obstoja in z njo 50 letnico uspešnega dela za obrambo naroda in njegovih meja, je bila izdana ob tej priliki tudi resolucija, ki ugotavlja na podlagi razprav o vseh narodno obrambnih vprašanjih, da so osnovna načela družbenega delovanja dosledna njeni 50 letni zvesti službi jugoslovanstvu na skrajnem severozapadu, službi, ki so ji posvetili najboljše sile najplemenitejši može in žene Slovenije. Družbeno delovanje sloni na edinstvu naroda in države pod vodstvom narodne vladarske hiše Karadorđević. CMD, prosta plemenskih, verskih, stanovskih in političnih vezi

služi kot obče narodna organizacija samo interesom nacionalne celote v kateri nas nič ne loči. Njena glavna naloga je jačanje narodne zavesti v ogroženih delih našega naroda in stremi za tem, da s čuvanjem vseh pridobitev najbolj izpostavljenega slovenskega dela našega naroda prispeva svoj delež k jugoslovanski skupnosti kot vrhovnemu cilju vsega njenega stremeljenja in delovanja. Dalje zahteva družba, da se mora v narodnostno mešanih predelih podrediti strankarsko politično življenje nacionalnim interesom. Svojo moč in vero črpa v trpljenju, iz katerega je izniknila svoboda in v veliki žrtvi nepozabnega Kralja Mučenika Aleksandra Uedinitelja.

Strokovne nadaljevalne šole

Nekaj besed o banovinskem odboru za strokovne nadaljevalne šole

Zakon o obrtnih je izšel že l. 1931. Ta zakon ima tudi posebno poglavje »Strokovne nadaljevalne šole«, ki obsega 12 paragrafov. Od teh nas zanima predvsem § 304, ki pravi doslovno:

»V vsaki banovini se sestavi banovinski odbor za strokovno nadaljevalne šole, ki mu je naloga skrbeti za celotni strokovni pouk v banovini.

Odbor predseduje inšpektor strokovnih banovinskih šol, člani pa so po trije: predstavniki banovinskega sveta, člani strokovno-šolski učitelji, predstavniki zbornice in predstavniki delavske zbornice, ki so zaposleni v rokodelstvu, trgovini in industriji. Vse člane postavlja ban.

Ni najbrže zgolj slučaj, da je bil sestavljen in imenovan odbor, predviden na osnovi § 304, zakona o obrtnih šol, kakor tudi ne more biti samo slučaj, da ni v tem odboru niti enega učitelja, ki je že praktično deloval na teh šolah, ki je poučeval na dosedanjih strokovno nadaljevalnih šolah. Paragraf pravi točno, da pridejo v ta odbor tudi trije člani strokovno-šolski učitelji. Kljub temu stroktnemu določilu pa moramo ugotoviti, da ni v banovinskem odboru niti enega učitelja, praktika, ki se je udeleževal kot učitelj na strokovnih nadaljevalnih šolah.

Komur je za dvig strokovnega šolstva, ta mora delovati skupno s praktiki in to z onimi praktiki, ki so strokovno nadaljevalno šolstvo zgradili in ga dvignili na današnjo višino. Ali je mogoče, da bi odbor, v katerem ni prav nobene praktilike, mogel skrbeti za pravo spopolnjevanje in dviganje strokovnega šolstva? Nasveti praktikov so pri vsaki akciji nujno potrebni in prav tako bi bili praktiki

potrebni banovinskemu odboru za strokovne nadaljevalne šole, neglede na to, da to tudi zakon izrecno zahteva.

Da bo stvar še razumljivejša, navajamo še delokrog tega odbora, ki ga predpisuje § 305, zakona o obrtnih. Ta se glasi:

»V področje banovinskega odbora za strokovne nadaljevalne šole spada:

1. Nadzorovanje strokovnih šol in podobnih zasebnih šol kakor tudi poslovanje krajevnih strokovnih šolskih odborov.

2. Podajanje predlogov banski upravi za postavitev učnega osebja v šolah.

3. Oddajanje mnenj in podajanje predlogov banski upravi v strokovnih šolskih vprašanjih in predmetih kakor tudi poročanje o stanju strokovnega pouka v banovini.

Nastane vprašanje, ali more ta odbor izvršiti svoje delo, predvideno v citiranem členu brez vsake najmanjše nevarnosti, da bi mogli sklepi kakor koli škodovati razvoju in napredku šole same. Še praktiki večkrat grešijo. Tudi dolgoletna praksa v eni ali drugi stroki ne more obvarovati človeka pred pogreški; koliko lažje pa greši teoretik, ki ni svojih trditvev in zahtev nikoli praktično preizkusil?

Osnovnošolsko učiteljstvo je zgradilo strokovno nadaljevalno šolstvo, ga spopolnjevalo in dvigalo, zato ima tudi pravico zahtevati soodločanje o njegovi bodoči usodi. To pravico ima toliko bolj, ker mu jo tudi zakon sam daje. Ako je od vseh učnih moči na strokovno nadaljevalnih šolah nad tri četrtine osnovnošolskega učiteljstva, tedaj mislimo, da imamo pravico vsaj do dveh zastopnikov v banovinskem odboru za strokovne nadaljevalne šole.

Splošne vesti

PRI KRALJEVSKI BANSKI UPRAVI
V LJUBLJANI JE OSNOVANA
DRŽAVNA IZPRAŠEVALNA KOMISIJA
ZA SRESKE ŠOLSKE NADZORNIKE

Pod O. N. Br. 47.639 je izdal minister prosvete naslednji odlok:

Na osnovi čl. 4. in 5. pravil o polaganju državnega izpita za sreskega šolskega nadzornika postavljam

pri kr. banski upravi v Ljubljani v prosvetnem oddelku državno komisijo za zvanje sreskega šolskega nadzornika za tri leta od dne podpisa tega odloka in to:

Za predsednika izpraševalne komisije: načelnika prosvetnega oddelka kr. banske uprave g. Breznika Josipa, prof. v Ljubljani.

Za člana izpraševalca za uporabo sodobnih pedagoških ved pri vzgoji in pouku v na-

rodnih šolah: g. dr. Vebra Franca, rednega profesorja univerze v Ljubljani.

Za njegovega namestnika: g. dr. Gogala Stanka, prof. pedagogike na učiteljski šoli v Ljubljani.

Za člana izpraševalca za šolsko zakonodajo in administracijo: banskega šolskega nadzornika v Ljubljani g. Skulja Andreja.

Za njegovega namestnika: banskega šolskega nadzornika v Ljubljani g. Drnovška Frana.

Za delovodjo in njegovega namestnika: referenta kr. banske uprave prosvetnega oddelka v Ljubljani gg. Pirkoviča Ljudevita in Ribičiča Josipa.

3. avgusta 1935 Minister prosvete:
Beograd. Dobrivoj Stošević, s. r.

Strokovnjaško, a vendarle vodeč nas v način otrokovega snovanja in v neprisiljenem, zelo prijetnem tonu, nam je pokazal profesor Radovan Klopčič izbrana poglavja iz posebne didaktike risalnega pouka. Radi kratko odmerjenega časa nas je mogel le v glavnih potezih uvesti v bistvo spominskega in fantazijskega risanja, risanja po prirodi, ilustrativnega, perspektivnega in ornamentalnega risanja. Take ure so vesel prepletek med čisto teoretičnega poglobljanja ostalih ur. Želimo, da postane g. predavatelj naš slovenski Rothe.

G. Ivan Robnik pa nas je povedel v zelo pristranskih besedah, prepojenih z neusahljivim humorjem, v kraljestvo otroškega rokotvornega snovanja s posebnim ozirom na razmere na kmetih. Seveda njegovih 5 uric ni moglo iz poslušalcev napraviti izvežbanih rokotorcev, ampak je imel samo namen, da nam pokaže bistvo, smisel in namen rokotvornega pouka. Pravilno je njegovo stališče, da na skromno šolo na kmetih spada le modeliranje in luženje, ki skoro nič ne stane. To delo popolnoma dosega one namene rokotvornega pouka, da se otrok pravilno izživi v svoji fantaziji, da se nauči ob njem zavestno gledati, slišati, tipati, da igraje strne z duševnim tudi telesno delo, da se nauči spoštovati vsako delo in onega, ki ga opravlja. Ni mogoče samo duševno življenje, ampak duševno in telesno. Ročno delo ustvarja harmonijo med materijo in duhom. Predavatelj nas je v 4 grupah povedel v svojo delavnico, kjer je na otroških izdelkih nazorno pokazal razvojno pot otrokovega ročnega ustvarjanja.

Dr. Franjo Žgeč nas, žal, vsled njegove bolezni, ni mogel uvesti v sociološke metode raziskavanja otrokovega okolja. Prepričani pa smo in to iskreno želimo, da nas bo kmalu

obogatil z novim delom, ki bo temeljito osvetlilo to važno panogo pedagoške znanosti.

H koncu predavanj je spregovoril kot vodja tečaja in predsednik Pedagoške Centralne g. Gustav Šilih, ki je rekel med drugim: Hvala Bogu, da je tukaj toliko mladine, ki bo vodila novo dobo! Samo, naj ne pozabi delati! — Če imamo na prosvetni upravi ljudi, ki simpatično spremljajo naše napore, potem je dobro. — Zaključujem II. pedagoški tečaj in prosim, da ostanete zvesti onim idejam, ki ste jih spoznali kot dobre, ki so vas prepričale in ki ste jih sprejeli kot svoje. Mnogo uspeha v vašem bodočem delu!

Tečaj je bil ves čas na objektivni znanstveni višini. Kar je bilo subjektivnega, je le opestrilo izvajanja in upostavljalo napetostjo strujo med predavatelji in tečajniki. Prav bi bilo, ako bi znali tak tečaj voditi udeležence od pasivnega sprejemanja do aktivnejšega sodelovanja, kar je seveda najtežje. To namreč ne bo prej mogoče, preden ne bo znala naučiti bodoča šola, najsi bo to pedagoška akademija ali učiteljska šola na novi osnovi, našega naraščaja tudi diskutirati.

Seveda je povrh tega treba najprej vsakor še nekega ustaljenega nazora, temelječega na znanstvenih normah, ki si jih more človek pridobiti samo s študijem.

Četudi je pri tem ali onem predavatelju stopilo več ali manj v ospredje njegovo subjektivno gledanje na razna znanstvena vprašanja, ki jih pač ni mogel vsak vselej v celoti sprejeti kot pravilne, vendar je iz vsakega predavatelja izžarevala ona globoka pedagoška resnoba, spoštovanje ter ljubezen do pedagoškega dela »kajti gonila sila mu je skrb za mladi naraščaj« (dr. K. Ozvald).

(Konec prihodnjic.)

— Anketa za predelavo čitank za narodne šole, dopust udeležencem. Kraljevska banska uprava dravske banovine je izdala na prošnjo sekcije JUU naslednji odlok: Dne 28. septembra t. l. ob 8. uri se bo vršila v prostorih sekcije JUU za dravsko banovino v Ljubljani anketa za predelavo čitank za narodne šole. — Da bi bilo delo pri predelavi šolskih čitank čim uspešnejše, je imenovala banovinska skupščina JUU Ljubljana poseben anketni odbor, ki naj določi načelne smernice za delo, način in organizacijo dela ter da tudi redakcijskemu odboru, ki ga bo določil sam, konkretne predloge glede izprememb. — Da bo omogočeno članom anketnega odbora sodelovanje, odobruje kr. banska uprava navedenim dopust za čas od 27. septembra 1935. do vstetega 28. septembra 1935.: 1. Skulju Andreju, v. d. ban. šol. nadzorniku v Ljubljani; 2. Mikuzu Mateju, sres. šol. nadzorniku v Dolnji Lendavi; 3. Hrovatu Ivanu, sres. šol. nadzorniku v Krškem; 4. Drekonji Cirilu, šol. upravitelju v Turnišču; 5. Hudalesu Oskarju, učitelju v Smartnem ob Paki; 6. Ločniškarju Franju, šolskemu upravitelju v Mavčicah; 7. Koprivi Alfonzu, učitelju v Dobričah; 8. Klemenčiču Vladu, učitelju v Vel. Nedelji; 9. Rošu Franju, učitelju v Celju; 10. Vrancu Ernestu, učitelju v Studenčih pri Mariboru; 11. Bregantu Zmagu, učitelju v Ljubljani; 12. Venku Ivanu, šolskemu upravitelju na Igu pri Ljubljani; 13. Hafner Kristini, učiteljici na Jesenicah; 14. Jurančiču Josipu, učitelju pri Sv. Marku pri Ptuj; 15. Kumlju Metodu, strokovnemu učitelju na državni gluhošolnici v Ljubljani.

— Podaljšanje »Jadranske razstave« na velesejmu. Ker je zanimanje za razstavo »Naš Jadran« na jesenskem velesejmu bilo izredno veliko, je sklenila uprava, da za šolsko mladino podaljša razstavo od 20. do vstetega 22. t. m. Vstopnina za vso razstavo po osebi 1 dinar. — Kr. banska uprava je izdala nalog, da se za obisk te razstave šteje šolam izven Ljubljane kot celodnevna, ljubljanskim šolam pa kot poldnevna ekskurzija. Obisk iz vzgojnih in nacionalnih ozirov najtopleje priporočamo. — Ob tej priliki si šole lahko ogledajo tudi razstavo CMD v Auerspergovih palači v Gosposki ulici.

K ČLANKU »STALIŠČE K PREVEDBI KONTRAKTUALCEV«

Po razsodbi državnega sveta, priobčeni v zadnji številki »Učiteljskega tovariša«, je zadeva štetja službene dobe po čl. 54 zakona o državljanstvu in po čl. 58 toč. 2 zakona o uradnih povsem jasna in se z njo zlagajo navedbe v članku našega glasila od 15. VIII. pod naslovom Učitelji kontraktualci. Osporenje je povzročila beseda »napredovanje«. — Radi osporavanja postavitev so prizadeti prestali mnogo skrbi in so bili deležni težkega malodušja. Zdej, ko je zadeva razčiščena, moramo korigirati tudi odstavek članka »Stališče k prevedbi kontraktualcev« v zadnji številki »Učit. tov.«, kjer govorimo o štetju službene dobe prebite v inozemstvu v podlagi za grupo. Položajna skupina se odredi postavljeno po čl. 58 toč. 2 uradniškega zakona, a v zvezi s čl. 54 zakona o državljanstvu. Službena doba v inozemstvu se torej šteje v podlagi za grupo, a se ne šteje v napredovanje. To pomeni: čeprav bi službena doba v inozemstvu dala odviske časa, ki je potreben za določeno skupino, se ta odviske ne šteje za bodoče napredovanje, temveč mora postavljenec prebiti v skupini polno predpisano dobo.

— Prijave upokojenih učitelj za osebne drag. doklade. Upokojene učiteljice žene aktivnih državnih uradnikov naj svoji prijavi, za osebno drag. doklado, ki jo morajo predložiti finančni direkciji meseca oktobra, priključijo tudi uradno potrdilo o višini prejemkov svojih zakonskih drugov. To je potrebno, ker vpliva napredovanje moža na višino osebnih draginskih doklade upokojenk. Ako se take izpremembe ne javljajo pravočasno, se pozneje odtegujejo razlike prejemkov za nazaj. To obračunavanje in odtegujevanje otežkoča delo uradništva finančne direkcije, vzbuja pa nezadovoljstvo tudi pri samih upokojenkah, ker so jim prejemki v mesecih odteguvanja občutno znižani.

— Tovariše(ice) iz sreza M. Sobota obveščamo, da bo v polni meri izveden sklep, ki je bil sprejet na društvenem zborovanju v M. Soboti dne 16. februarja t. l., sklep, ki določa izključitev iz društva vseh članov(ice), ki dolgujejo društvu večje zneske zaostale članarine. Absolutna večina članov(ice), ki redno plačujejo društveno članarino, ne more trpeti, da bi nekateri zamudniki obremenjevali društveno blagajno, ki mora pri sekciji, centrali, pri upravi »Popotnika« in »Učiteljskega tovariša« zalagati za nje članarino in naročnino.

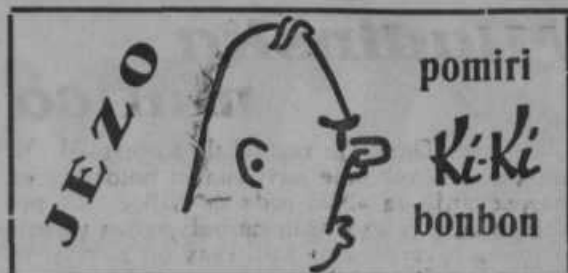
Blagajnik.

— Novi slovenski dnevnik »Glas naroda«, ki ga izdaja »Narodna prosveta«, reg. zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani, je najcenejši slovenski dnevnik. Od 25 Din je znižana naročnina na samo 12 Din mesečno. Zadruga osnova daje listu dveje pomembnih možnosti: 1. nizka naročnina — ker zadruga ne išče na račun naročnikov materialnega dobička kot druga kapitalistična časopisna podjetja, 2. neodvisna smer — ker more vsakdo postati soodločujoč član zadruga — izdajateljice.

Naročite »Glas naroda« z dopisnico na naslov:

Uprava »Glas naroda«, Ljubljana, Nebotičnik (Tel. 38-55)

— »Glas naroda«. K oglasu »Glas naroda«, ki je bil poslan upravi »Učit. tov.« ter je priobčen med vestmi v današnji številki pripominjamo, da ne odklanjamo oglasov ostalih dnevnih listov. Načeloma stoji JUU na stališču, da učiteljstvo čim več in vsestrano čita

PROIZVOD: »UNION« ZAGREB.

ter si s tem ustvari čim objektivnejšo samostojno sodbo o dnevnih dogodkih in vprašanjih. — Uprava »Učiteljskega tovariša«.

Osebne zadeve

— i Napredovali so učitelji (ice) v VI. skupino: Arrigler Valerija iz Trzina, Auersperg Marija iz Olševka, Schmidlechner Franciška iz Kapele, Horvat Rudolf iz Škofje Loke; v VII. skupino: Medic Avgust iz Pušave in Soršak Alojzija iz Prevalj; v VIII. skupino: Ščurek Angela iz Gorji, Gruden Marija in Gorjanc Marija od Sv. Barbare v Halozah; v IX. skupino: Rubinič Antonija iz Adlešičev in Avbelj Ivana, zabavila iz Ljubljane.

Učiteljski pravnik

— § Razsodba v pogledu priznanj službenih let. Državni svet je pod Br. 15476/35 z dne 25. maja 1935. izdal nastopno razsodbo: »U ime Njegovog Veličanstva Petra II Kralja Jugoslavije — Državni svet. — U svom II odeljenju koje sastavljaju predsedavajući član Vuldović Antonije, članovi: Sardelič Dr. Rudolf, Milovanović Zarko, Čubrović Dr. Pavle, zamenik Matović K. Aleksa i delovodja Jevtić Živojin po tužbi Glavne kontrole od 11 aprila 1935 god. Br. 9342 podnetoj protivu Ukaza donetog na predlog Ministra prosvete od 15. decembra 1934 god. O. N. Br. 74.190, kojim je l. l. učitelj na radu u Min. prosvete unapređen u VII pol. grupu po § 62 t. 25 fin. zakona za 1932/33 godinu, a na osnovu čl. 17 i 34 Zakona o Državnom savetu i upravnim sudovima, a s obzirom i na Zakon o taksama, dana 25 maja 1935 godine. Presuduje: da se odbaci tužba Glavne kontrole od 11 apr. 1935 godine Br. 9342. Razlozi: Pošto je proučio tužbu, osporeni Ukaz i ostale akte koji se na ovaj predmet odnose, kao i odgovor ministrov na tužbu poslat pismom od 24 aprila 1935 god. O. N. Br. 28.032 i odgovor imenovanog. Drž. svet je našao, da je prema § 62 t. 25 fin. zakona za 1932/33 godinu namera zakonodavca bila da se zaštite ranije stečena prava državnih službenika za dalje napredovanje priznata izvršnim odlukama po ranijim zakonima koji su važili do stupanja na snagu Zakona o činovnicima od 31 marta 1931 godine. Iz priloženih akata ovoga predmeta vidi se, da je imenovan prvi put postavljen 16 dec. 1914 godine, a rešenjem O. N. Br. 31.873 od 8 avgusta 1934 god. unapređen je u VIII pol. grupu. Rešenjem O. N. Br. 57.129 od 5 avgusta 1930 godine imenovanom je priznato za napredovanje u grupu vreme od 6 godina i 28 dana, no bez prava na novčanu naknadu za proteklo vreme. Izvršnost rešenja O. N. Br. 57.129/30 bila je uslovljena dobijanjem saglasnosti Glavne kontrole, koja je svoju saglasnost dala 21 oktobra 1934 godine. — Na osnovu izloženoga, kako imenovani ima jednu izvršnu odluku kojom mu je po ranijim zakonima priznato izvesno određeno vreme za napredovanje, to su ispunjeni uslovi za primenu § 62 t. 25 fin. zakona za 1932/33 godinu i imenovani je osporeni Ukazom pravilno na osnovu citiranog zakonskog propisa unapređen u VII pol. grupu. — O ovome presudom u prepisu izvestiti parnične strane. — Zastupa predsednika II odeljenja Državnog saveta: član. Vuldović Antonije, l. r. — Delovodja, Živojin Jevtić, l. r. — Da je prepis veran svome originalu, tvrdi:

— § Vprašanje S. T.: Ali ima poročena učiteljica, ki ne stanuje skupno z možem v istem kraju, pravico do prejemanja stanarine? Odgovor: Po § 30. finančnega zakona za leto 1933/1934. imata učitelja zakonca, ki službujeja v istem kraju, pravico samo na 1 stanarino in kurivo za 1 učitelja. Učiteljica, poročena z neučiteljem, nima pravice do stanarine in tudi ne do kuriva. Ako je Vaš mož učitelj v istem kraju, odnosno ako je neučitelj, Vam ne pripada stanarina. Besedilo fin. zakona (§ 30.) je objavljen v Roč. katalogu 1934/35. na str. 74.

Naša gospodarska organizacija

— g Članom Učit. Samopomoči. V zadnjem času dobiva zadruga uprava dnevno po več prošnji za podpore iz podpornega sklada. Rešitve po zadrugnem načelstvu čaka danes (16. sept. 1935) 36 prošnji z zneski nekaj nad 100.000 Din. Za razdelitev imamo do danes zbranega denarja okrog 6000 Din, to je prilično ena tretjina, kar bi nam člani — prejšnji prošnjiki — morali nakazati. Do konca tekočega meseca (do seje) se bo nabralo kakih 10.000 do 12.000 Din. Čudežev se s tem zneskom ne bo moglo delati. Če bo hotelo zadrugno načelstvo vse do danes vložene prošnje ugodno rešiti, je že danes ves razpoložljivi denar iz podpornega sklada do konca leta 1935 izčrpan. Upoštevajte to! Vse člane US prosimo, da vlagajo prošnje za podpore res samo v strogo socialnih potrebah in to takrat, ko so vsi drugi denarni viri usahnili. — Smatrajte podporni sklad za socialno ustanovo in ne za posojilnico.